

Присвячено Джону Дугласу¹

Розділ перший

Джулія, ось як її звали, і раніше я був упевнений, на сто відсотків, що 30 квітня, коли все це почалося, вона була мертва. Того дня я знайшов її тіло, страшенно понівечене, а ще знищив схожу на собаку почвару, яка, вирішив тоді, її вбила. Отак це все й почалося. Ми з Джулією були коханцями, і, мабуть, насправді, усе почалося саме з цього. Хоч і значно раніше.

Може, мені варто було більше розкритися перед нею. Можливо, я не мав брати її з собою на прогулянку Тінями, прогулянку, яку мусив потім заперечувати, і це відштовхнуло її від мене, привело на темні шляхи, аж до студії Віктора Мелмана, мерзенного окультиста, якого мені згодом довелось убити, того самого Віктора Мелмана, що виявився маріонеткою Люка та Джасри. Але тепер, схоже, у мене виник шанс скинути

---

¹ Джон Дуглас — редактор видавництва «AvoNova», друг Роджера Желязни.

зі своєї душі тягар. Адже досі я винуватив себе в тому, чого, як з'ясувалося, не скоїв. Майже.

Тобто я дізнався, що не відповідав за те, що робив. Лише тоді, коли всадив ніж у бік загадковому чаклунові Масці, мені стало відомо, що за Маскою насправді ховалася Джулія. Моєму єдиномуутробному братикові Юрту, який наполегливіше за всіх намагався мене вбити, вдалося її вихопити, обернувшись на щось на кшталт живого Козиря, і вони зникли, удвох.

Рятуючись утечею з обійнятої полум'ям Вежі Чотирьох Світів, що кришилася та руйнувалася, мені довелося взяти праворуч, аби мене не привалило балкою. Я опинився у закутку, серед залишків кам'яної кладки та охоплених вогнем крокв. І ось тоді повз мене промайнула тьмяна металева куля; здавалося, вона більшала на очах. Куля зіткнулася зі стіною й пройшла крізь неї, залишивши отвір, достатній, щоб у нього пірнути. Я не забарився вхопитися за таку можливість. По той бік стіни перестрибнув рів, скористався продовженням своїх рук у Логрусі, щоб відкинути убік шматок огорожі та кількох вояків, а тоді розвернувся й загорлав:

— Мандоре!

— Я тут, — почув тихий голос просто за своїм лівим плечем.

Повертаючись на голос, я встиг помітити, як Мандор спіймав металеву кулю. Вона відскочила від землі та влетіла у його простягнуту руку.

Мандор, струсивши попіл зі свого чорного жилета, пробігся пальцями по волоссю. Тоді, посміхнувшись, повернувся обличчям до Вежі, охопленої вогнем.

— Ти виконав те, що обіцяв Королеві, — сказав. — Гадаю, тут тобі більше нічого робити. Ходімо?

— Там залишилася Джасра, — відповів я. — З'ясовує стосунки зі Шару.

— А я гадав, що вона тебе більше не цікавить. Я заперечно похитав головою.

— Їй відомо ще багато такого, чого не знаю я. А маю знати.

Над Вежею зметнувся вогняний стовп, на мить завис нерухомо, а тоді здійнявся ще вище.

— Про це я не подумав, — мовив Мандор. — Здається, вона справді запала на Фонтан. Якщо ми її звідси висмикнемо, Фонтаном заволодіє цей Шару. Яка, власне, різниця?

— А якщо не висмикнемо, Шару може її вбити.

— Маю відчуття, що переможе вона, — стенив плечима Мандор. — Б'ємось об заклад?

— Можливо, ти маєш слухність, — погодився я, не зводячи очей із Фонтана, що знову на хвильку завмер, а тоді продовжив п'ястися до неба. Вказавши на нього, я зауважив: — Схоже на фонтан нафти. Сподіваюся, переможець знатиме, як його заткнути. Звісно, якщо тут залишиться переможець.

Мандор реготнув.

— Недооцінюєш сили, які вони викликали, щоб захистити себе. А ти знаєш, що чаклунові не так просто подолати іншого чаклуна тільки чарами. Але щодо інерції матеріального світу не помиляєшся. З твого дозволу...

Я кивнув.

Легким порухом він перекинув металеву кульку через рів у напрямку палаючої вежі. Та вдарилась об землю, відскочила, і ще, і ще... І з кожним разом, здавалося, збільшувалася. Стрибки кульки супроводжувалися звуком, схожим на дзвін цимбалів, дивно гучним, зважаючи на масу та швидкість кулі, й із кожним підскоком дзвін наростав і наростав. Нарешті куля досягла охопленої вогнем стіни з цього боку Фортеці й пропала з очей.

Я вже відкрив рота запитати, що відбувається, коли побачив, як обрис великої кулі промайнув повз отвір, яким вибрався з руйновища я. Полум'я почало зменшуватися, окрім центрального стовпа, що виходив із пошкодженого Джерела, і почулося басове гудіння. За мить чи дві в отворі знову промайнула кругла тінь, цього разу ще більша, а гудіння перейшло в гуркіт, який віддавався у підшвах моїх чобіт.

Стіна обвалилася. Майже відразу розсипалась і частина іншої стіни. Крізь дим та порохню я побачив, як румовищем знову пролетіла гігантська куля. Омахи полум'я вгамувалися. Завдяки посиленому Логрусом зору я бачив мерехтіння ліній сили: вони рухалися й пульсували, з'єднуючи Джасру і Шару.

Мандор витягнув руку. За хвилику я побачив невеличку металеву кульку, що, підстрибом, рухалася в наш бік, і він її спіймав.

— Ходімо, — запропонував Мандор. — Шкода було б не побачити, чим усе закінчиться.

Ми пройшли крізь один із проломів — тепер ними зяяла вся стіна. Я наклав огорожувальне заклинання, щоб утримати на відстані вояків, котрі встигли перегрупуватися.

За розваленою стіною я побачив Джасру. Вона стояла спиною до вогняного стовпа, високо здійнявши руки. Від поту, що стікав патьоками, шар кіптяви на її обличчі взявся борознами та смугами, а крізь тіло струменіли силові лінії, такі потужні, що я й на відстані відчував вібрацію. Над її головою, футів на десять вище, у повітрі висів Шару. Голова у нього була скособочена, так, наче йому скрутили в'язи, а обличчя побураковіло. На необізнане око, мабуть, здавалося, що це левітація. Але я зором від Логруса розрізняв лінію сили, на якій висіла ця жертва магічного лінчування, якщо можна так висловитися.

— Браво, — вигукнув Мандор, ліниво плеснувши в долоні. — Бачиш, Мерліне? Я виграв заклад.

— Тобі завжди вдається оцінити талант краще, ніж мені, — визнав я.

— ...і присягаєш служити мені, — розчув я слова Джасри. Шару ворухнув губами.

— І присягаюся служити тобі, — видихнув він.

Вона повільно опустила руки, і лінія сили, що тримала Шару, почала видовжуватись, а Шару повільно поплив униз, до розтрісканої підлоги Вежі. Й тут вона зробила лівою рукою дивний жест — схожий я бачив одного разу в диригента

симфонічного оркестру, коли вступати він наказував групі дерев'яних духових¹ — і величезний язик полум'я виривався з Фонтана, охопив усю по-стать Шару й зник під землю. Ефектно, але я не розумів, нащо це потрібно.

Шару продовжував поволі спускатися, так, наче хтось там, нагорі, дразнив крокодилів наживкою. Я помітив, що затамував подих, коли його ноги торкнулися долівки, мимоволі уявивши полегшення, котре він відчує, коли тиск на його шию послабиться. Але нічого такого не трапилося. Коли він торкнувся долівки пальцями ніг, вони пройшли крізь неї, і Шару продовжив свій рух униз, наче був окультною голограмою. Він занурився по кісточки, по коліна й опускався далі. Я вже не розумів, дихає він чи ні. З уст Джасри безперервним потоком лилися заклинання, і язики полум'я раз у раз виривалися з Фонтана, омиваючи Шару вогняними хвилями. Він занурився уже по пояс, тоді по плечі, відтак — іще глибше. Коли над підлогою залишилася стирчати тільки

---

¹ Дерев'яні духові музичні інструменти, колись, справді, виготовляли тільки з дерева, за винятком саксофона. Деякі з них і тепер частково виробляють із дерева (наприклад, кларнет, гобой, народні інструменти тощо), інші ж нині продукують із металу.

його голова, з розплющеними, але неспоконцентричними очима, Джасра знову здвигнула рукою, і Шару зупинився.

— Віднині ти — охоронець Джерела, — виголосила вона, — і служиш тільки мені. Ти визнаєш це?

Потемнілі уста викривилися.

— Тоді йди й тамуй вогонь, — наказала вона. — Розпочинай своє служіння.

Здавалося, голова кивнула й тієї ж миті продовжила занурюватися. За секунду лише пухнастий пучечок волосся стирчав над поверхнею, а тоді земля проковтнула і його. Лінія сили зникла.

Я відкашлявся. Почувши цей звук, Джасра повернулася до мене, опустивши руки. Вона ледь помітно усміхалася.

— Він живий чи мертвий? — поцікавившись, я відразу ж додав: — Запитую суто з академічного погляду.

— Точно не знаю, — відказала вона. — Мабуть, і те, і те, потроху. Як і ми всі.

— Охоронець Джерела, — повторив я. — Цікаве існування...

— Цікавіше, ніж у вішалки, — парировала вона.

— Ще б пак, — погодився я.

— Гадаю, ти чекаєш від мене вдячності за моє... відновлення? — запитала вона.

Стенувши плечима, я відповів:

— Щиро кажучи, маю чим перейматись і крім цього.

— Ти хотів покласти край вендеті, — мовила вона, — а я бажала повернути це місце собі. Я й зараз не маю ніжних почуттів до Амбера, але пропоную квит на квит.

— Згода, — відгукнувся я. — А ще ми маємо спільні родинні прив'язаності, чи не так?

Якусь мить вона вивчала моє обличчя, звузивши очі, а тоді посміхнулася і мовила:

— Хай Люк тебе не хвилює.

— Не хвилює? Цей сучий син Далт...

Посмішка залишалася на її обличчі.

— Ви знаєте щось, чого не знаю я? — запитав я.

— Багато чого знаю... — відказала вона.

— Не проти чимось поділитися зі мною?

— Інформація має свою ціну, — зауважила вона, і цієї миті земля під нами легенько затряслась, а вогняний стовп хитнувся з боку на бік.

— Тобто я пообіцяю допомогти вашому синові, а в обмін на це ви надасте мені інформацію? — не відступав я.

Вона розреготалася:

— Якби я припускала, що Рінальдо потребує допомоги, то зараз була б поруч із ним. Гадаю, тобі подобається вважати, що мені бракує навіть материнських почуттів, бо так простіше мене ненавидіти.

— Послухайте, ми ж наче погодилися на нічию! — сказав я.

— Це не заважає нам ненавидіти один одного, — парировала вона.

— Але ж, леді! Попри те, що ви намагалися вбити мене, рік у рік, я не маю на вас зуба. Ви — ненька мого приятеля. Якщо він потрапив у халепу, прагну йому допомогти, і з вами я б не хотів сваритися.

Мандор відкашлявся, а омахи полум'я заколивалися, згорнулися, понижчали ще футів на десять.

— Я знаю добрі кулінарні заклинання, — повідомив він. — Кажу на той випадок, якщо недавня активність збудила у когось апетит.

Джасра обдарувала його посмішкою, чи не грайливою, і, можу заприсягтися, закліпала до нього віями. Звісно, він справляє певне враження оцією своєю копичкою білявого волосся, але загалом я не назвав би Мандора привабливим. Ніколи не розумів, чому жінок завжди тягне

до нього. Я навіть колись перевірів, чи не наклав він для цього на себе якісь чари, але нічого такого не виявилось. Певно, це геть інша магія.

— Чудова ідея! — відгукнулася Джасра. — Я займуся декораціями, якщо ти подбаєш про решту.

Мандор кивнув головою, погоджуючись; полум'я припало до самої землі, а тоді сховалося під землю. Джасра голосно наказала Шару, цьому Незримому Охоронцеві, утримувати вогонь у такому стані, після чого розвернулася й пішла попереду нас до сходів, що вели вниз.

— Підземний перехід, — пояснила, — до цивілізованіших берегів.

— Підозрюю, — зауважив я, — що всі, з ким ми зустрінемося, залишилися відданими Джулії.

Джасра розсміялася:

— А донедавна вони були віддані мені, ще раніше — Шару. То професіонали, які належать цьому місцю. Їм платять, щоб вони захищали переможців, а не мстили за тих, хто програв. Я з'явлюся перед ними з урочистою промовою після обіду і сподіватимуся на їхню одностайну та щирю лояльність аж до чергової узурпації влади. Обережно: третя сходинка хитається.

Отже, вона йшла попереду, показуючи нам шлях крізь потаємний прохід у стіні, тоді —

уздовж темного тунелю, що вів, як я прикинув, на північний захід, до тієї частини цитаделі, котрою я вже трохи блукав під час свого попереднього тут перебування. Це було того дня, коли я врятував Джасру від Маски-Джулії і забрав її з собою до Амбера, де їй довелося трохи побути вішалкою у нашому палаці. У тунелі, яким ми просувалися, панувала цілковита темрява, але Джасра вичаклювала рухливу цятку і та, наче блукаючий болотяний вогник¹, тільки яскравий, вказувала нам шлях крізь морок, що дихав сирістю. Повітря тут було затхле, а стіни вкривали павутиння та пліснява. Ми ступали земляною долівкою, на якій лише де-не-де, посередині, збереглись острівки пощерблених кам'яних плит. Ішли між смердючих калюж, що траплялися там і сям, а повз наші ноги, та й голови теж, раз у раз шмигали невеличкі темні істоти.

---

¹ Блукаючі вогні (або мандрівні вогні, блимавки) (*англ.* will-o'-the-wisp) — блідо-блакитні вогники. Утворюються внаслідок згоряння метану, що виділяється через гниття. Трапляються за теплої вогкої погоди вночі на болотах, цвинтарях тощо. Наявні в фольклорі багатьох народів, зокрема в Україні їх називають ще й потерчатами.

Насправді я не потребував світла. Можливо, так само, як і кожний у нашому товаристві. Я задіяв образ Логрусу, і він забезпечив мені магічний зір, сріблясту, розсіяну присвітку. Я не гасив її, бо вона годилася й на те, щоб виявляти чари, а вони могли тут діяти — пастки, заховані в цих стінах, чи ті, які віроломно наклала Джасра. Цей зір давав мені змогу бачити, що Образ плив і перед Мандором; він, наскільки я знав, був не надто схильний довіряти будь-кому. Щось прозоре, нагадуючи розмитими абрисами Лабіринт, мерехтіло й перед Джасрою, замикаючи коло обачливості. А вогник танцював попереду нас.

Ми обігнули штабель із бочок і опинились у приміщенні, яке, очевидно, було добре обладнаним винним льохом. Зробивши кілька кроків цим залом, Мандор зупинився й обережно видобув зі стелажа ліворуч запорошену пляшку. Витер етикетку краєчком плаща.

— Оце так-так! — видихнув.

— А що там таке? — зацікавилася Джасра.

— Якщо це вино не зіпсувалось, я можу сервірувати навколо нього незабутній бенкет.

— Справді? Тоді краще прихопи кілька пляшок про всякий випадок, — порадила вона. —

Це вино було тут іще до мене; можливо, навіть до Шару.

— Мерліне, на, тримай ще дві, — сказав Мандор, простягаючи мені пляшки. — Тільки обережно!

Він уважно обстежив полиці й витягнув ще дві пляшки. Ці не довірив нікому.

— Тепер розумію, чому ця фортеця часто потрапляє в облогу, — промовив він, звертаючись до Джасри. — Я б і сам був не проти її взяти, якби знав, що саме вона ховає у собі.

Вона ніжно торкнулася його плеча.

— Є й простіші шляхи отримати бажане, — сказала Джасра, посміхнувшись.

— Візьму це до уваги, — пообіцяв Мандор.

— Сподіваюся, ти зловиш мене на слові.

Я кахикнув.

Джасра роздратовано зиркнула на мене, тоді повернулася спиною. Слідом за нею ми пройшли крізь низькі двері, піднялися рипучими дерев'яними сходами і, проминувши простору комору, опинились у величезній занедбаній кухні.

— Коли прислуга потрібна, її завжди нема, — сказала вона, окинувши поглядом приміщення.

— Прислуга нам не знадобиться, — відгукнувся Мандор. — Покажи мені затишну трапезну, і я зроблю все, як треба.

— Дуже добре, — погодилася Джасра. — У такому разі прошу сюди.

Вона провела нас кухнею до дверей, далі ми проминули ще кілька кімнат і, нарешті, піднялися сходами.

— Льодовикові поля? — запитала. — Лавові плато? Гори? Чи штормове море?

— Якщо ти маєш на увазі вид за вікном, — відповів Мандор, — то я за гори.

Він подивився на мене, я кивнув, погоджуючись.

Джасра завела нас до вузької довгої кімнати, і ми взялися розчиняти численні віконниці. За шибками відкрилася багатобарвна панорама пологого гірського верхогір'я. У кімнаті було прохолодно, а вздовж однієї стіни тяглися трохи заповилені полиці, заставлені книгами, письмовим приладдям, кристалами, збільшувальними скельцями, бляшанками з фарбою. Полиці містили також нехитрі магічні прилади, а ще я побачив там мікроскоп і телескоп.

— Скільки тобі знадобиться часу? — звернулася Джасра до Мандора.